

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

Don't forget to grow old: Memory strategies in aging

Nikita Frankenmolen, proefschrift
Radboud Universiteit Nijmegen, juni 2018,
128 pp.

Het proefschrift van Nikita Frankenmolen gaat over het gebruik van geheugenstrategieën en over het effect van geheugenstrategietraining bij ouderen met subjectieve geheugenklachten. Voor de ontwikkeling van ons vak, de neuropsychologie, is het zeer toe te juichen dat er proefschriften verschijnen die behandeling als onderwerp hebben.

Nikita toonde aan dat het gebruik van geheugenstrategieën, zoals visualiseren of zinnen genereren (met daarin de losse woorden die onthouden moeten worden), sterk samenhangt met cognitieve reserve (IQ en opleidingsniveau) en leeftijd. Ouderen met een hoger IQ profiteerden sterk van de strategietraining. Centraal in dit mooie proefschrift staat een RCT (randomized controlled trial). Nikita vergelijkt een geheugenstrategietraining met een 'brain-training' (het Duitse computertrainingsprogramma COGPACK) bij een groep van zestig ouderen met subjectieve geheugenklachten. Beide interventies waren behoorlijk uitgebreid en bestonden uit zeven sessies van anderhalf uur. In de geheugenstrategietraining werden zowel interne (zoals associëren, structureren, herhalen) als externe (agendagebruik, vaste plaats) geheugenstrategieën aangeleerd. Het mooie van deze studie was dat beide interventies leidden tot een verbetering van het functioneren van het geheugen in het dagelijks leven en tot een afname van subjectieve geheugenklachten zoals werd vastge-

steld na een follow-up van een halfjaar. De cijfers voor de geheugenstrategietraining waren wel wat gunstiger, maar de computertraining deed het boven verwachting goed. En zo lijken we er ineens twee potentiële geheugeninterventies bij te hebben. Het is ook interessant om te weten wat er gaat gebeuren als beide interventies gecombineerd aangeboden worden aan ouderen met geheugenklachten.

Neuroimaging and clinical biomarkers in the familial and sporadic FTD spectrum — from the presymptomatic to the symptomatic disease stage

Lize Corinne Jiskoot, proefschrift Erasmus Universiteit Rotterdam, november 2018,
270 pp.

'Promoveren kan en doe je niet alleen' is niet een van de stellingen, maar de terechte openingszin in het dankwoord van Lize Corinne Jiskoot. Dit proefschrift is namelijk tot stand gekomen dankzij de internationale samenwerking van veel collega's en is met recht een teamprestatie. Het omvangrijke proefschrift zou ook twee dissertaties ineen kunnen bevatten, een over neuro-imaging biomarkers en een over neuropsychologische biomarkers voor frontotemporale dementie (FTD). Het bleek een uitermate pittig proefschrift om te lezen. Met behulp van de biomarkers voor FTD kunnen de ziekte en het beloop ervan misschien al in een presymptomatische fase worden vastgesteld, is de hoop van de onderzoekster. Het proefschrift bevat mooie studies met prachtige neuro-imagingplaatjes (van MRI en DTI). Het blijkt dat er al subtiele veranderingen kun-